

РЕШЕНИЕ

№ 1702

гр. София, 15.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 69 състав, в публично заседание на 09.03.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Милена Славейкова

при участието на секретаря Грета Грозданова и при участието на прокурора Ива Цанова, като разгледа дело номер **12333** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203 – 207, вр.чл.226 АПК.

Образувано е по искова молба на [фирма], ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление [населено място] 1309, район „В.“, [улица] със съдебен адрес [населено място] 1142, [улица], чрез адв.С. А. от САК, срещу Национална агенция по приходите (НАП), за присъждане на обезщетение на основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ за претърпени имуществени вреди – пропуснати ползи от нереализирани приходи – печалба общо в размер на 1623.88 лв., претърпени в периода от 22.03.2019 г. до 27.03.2019 г., в който на основание чл.186, ал.1, т.1, б.“д“, вр. чл.187, ал.1 ЗДДС и въз основа на Заповед №0397218/14.03.2019 г. са извършени действия по фактическо запечатване и забрана на достъпа до търговски обект – „магазин за градински стоки и цветя“, находящ се в [населено място], [улица].

Ищецът претендира, че е претърпял вредите в резултат на незаконосъобразен административен акт – Заповед №0397218 от 14.03.2019 г., издадена от началник отдел „Оперативни дейности“ С. в ГД „Фискален контрол“ при ЦУ на НАП, с която на основание чл.186 ЗДДС му е наложена принудителна административна мярка (ПАМ) - запечатване на търговски обекти и забрана на достъпа до него. Поддържа, че административният акт е отменен с влезли в сила съдебни решения, поради което са изпълнени предпоставките по чл.1, ал.1 ЗОДОВ, вр. чл.203-207 АПК, за ангажиране на отговорността на държавата за вреди. Определя претърпяната от него имуществена вреда под формата на пропуснати ползи от реализирането на приходи за периода от 22.03.2019 г. до 27.03.2019 г. Претендира съдът да постанови решение, с което да му

присъди сума в размер на 1623.88 лв. - обезщетения за пропуснати ползи, ведно с лихва за забава от налагане на ПАМ на 28.03.2019 г. в размер на 264.33 лв., както и законната лихва от предявяване на исковата молба до окончателното им изплащане и сторените разноски по списък по чл.80 ГПК.

Ответникът Национална агенция по приходите оспорва исковите претенции чрез юрк. Н. в писмен отговор от 16.10.2020 г. Поддържа, че не са налице елементите от фактическия състав на отговорността на държавата по чл.1, ал.1 ЗОДОВ. Счита, че се касае за хипотетични, нереални и предполагаеми по размер и основание вреди, които не могат да бъдат обезщетени като пропуснати ползи, тъй като не са пряка последица от отменения административен акт. Намира за недоказан и абстрактен размера на вредите. Претендира съдът да постанови решение, с което да отхвърли предявения иск и да му присъди юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на Софийска Градска прокуратура изразява становище за неоснователност и недоказаност на иска.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД – С. град, като прецени доводите на страните във връзка със събраните по делото доказателства, намира следното от фактическа и правна страна:

Производството е образувано на основание чл.226 АПК въз основа на Решение № 12411/06.12.2021 г. по адм.д.№ 5136/2021 г. на ВАС, III-то отделение, с което е отменено съдебно решение № 1599/15.03.2021 г. по адм.д.№ 10703/2020 г. на АССГ и делото е върнато за ново разглеждане от друг състав на съда. Касационната инстанция е формулирала мотиви за наличие на всички елементи от фактическия състав на отговорността на държавата по чл.1, ал.1 ЗОДОВ с оглед отмяната на заповедта за налагане на ПАМ, вкл. на инкорпорираното в нея разпореждане за предварително изпълнение. Задължителните указания на ВАС касаят размера на претендираните от дружеството пропуснати ползи под формата на реализирана печалба за сравним период от пет дни през последните три години.

В случая не е спорно изпълнението на отрицателната процесуална предпоставка по чл.204, ал.1 АПК с отмяната по съдебен ред на заповедта за налагане на ПАМ. Спорно е дали претендираните от ищеца имуществени вреди, под формата на пропуснати ползи, са настъпили в пряка причинно-следствена връзка с отменения административен акт, както и размерът на вредите. Ищецът претендира, че не е осъществявал търговска дейност в търговския си обект – „магазин за градински стоки и цветя“, находящ се в [населено място], [улица], за исковия период, поради запечатването му, сторено в изпълнение на ЗНПАМ.

Съдът приема за неоснователно възражението на ответника в отговора на исковата молба от 16.10.2020 г. за неяснота на исковите претенции – дали вредите произтичат от заповедите за налагане на ПАМ (ЗНПАМ) или от действия на органи по приходите по тяхното изпълнение, тъй като фактическото запечатване на търговския обект било самостоятелно действие по изпълнение на ЗНПАМ.

Както издаденият индивидуален административен акт, така и действията по неговото изпълнение, представляват правни актове, осъществени от органи по приходите в изпълнение на административна дейност. След като с влезли в сила съдебни актове е призната незаконосъобразността на оспорената заповед, с обратна сила отпада и правното основание за нейното изпълнение, вкл. предварително такава. Заповед №0397218 от 14.03.2019 г. на началник отдел „Оперативни дейности“ С. в ГД „Фискален контрол“ при ЦУ на НАП е отменена с решение № 4453/28.06.2019 г. по

адм.д.№ 3595/2019 г. на АССГ, оставено в сила със съдебно решение № 4167/13.04.2020 г. по адм.д.№ 10089/2019 г. на ВАС. Очевидно административният орган е пристъпил към принудително изпълнение на наложената ПАМ без да изчака или да се съобрази с изхода на оспорването, което потвърждава тезата, че спирането на търговската дейност на обекта е пряк резултат от издадения индивидуален административен акт, като спорът относно неговото изпълнение (предварително и/или фактическо) е ирелевантен за настоящото производство при изпълнение на предпоставката по чл.204, ал.1 АПК за отмяната му.

В гражданско-правната материя обезщетението за пропуснати ползи е уредено в чл.51, ал.1 ЗЗД относно извъндоговорната отговорност и в чл.82 ЗЗД касателно договорната отговорност. С Тълкувателно решение (ТР) № 3/2012 г. на ОСГТК на ВКС е дадено разяснение относно обезщетяване на вредите по чл.82 ЗЗД. Според него установяването на пропуснатата полза се основава на предположение за състоянието, в което имуществото на кредитора би се намирало, ако длъжникът беше изпълнил точно задължението си, съпоставено с имуществото му към момента на неизпълнението. Тъй като пропуснатата полза представлява реална, а не хипотетична вреда, това предположение винаги трябва да се изгражда на доказана възможност за сигурно увеличаване на имуществото и не може да почива на логическо допускане за закономерно настъпване на увеличаването. В практиката на ВКС се приема (напр. в Решение № 67 от 22.04.2013 г. по т. д. № 28/2012 г., Т. К., II Т. О. на ВКС), че макар и постановено по приложението на чл.82 ЗЗД посоченото ТР дава принципен отговор на въпроса за характера на пропуснатите ползи. Според друго решение № 66 от 14.06.2011 г. по гр. д. № 1725/2009 г., Г К, IV ГО на ВКС, пропуснатата полза като вид имуществена вреда, настъпила в резултат на непозволено увреждане, се изразява в невъзможността да бъде реализирано определено имущество или парично оценен интерес. Всяко неосъществено увеличаване на имуществото, което е щяло да настъпи със сигурност, ако не би било осуетено от деликта, съставлява пропуснатата полза. Такава е както печалбата, която увреденият е можел да получи от изпълнението на договор, осуетен от противоправно поведение на деликвента, така и всяка друга имуществена облага, която със сигурност пострадалият би реализирал, ако вредоносното действие не би настъпило.

В случаите на извъндоговорна отговорност, каквато е отговорността по чл.1, ал.1 ЗОДОВ, пропуснатите ползи са определяеми въз основа на опита и обичаите в практиката - при тях вредата произтича от нереализиране на сигурна възможност за увеличаване на актива на имуществото на кредитора. Сигурна възможност за увеличаване на имуществото ще е налице, когато на база доказани обективни факти и при обичайното развитие на нещата, отчитайки особеностите на конкретния случай, може да се направи достатъчно обоснован извод, че в патримониума на ищеца действително е могла да настъпи положителна промяна.

Идентично тълкуване на характера на пропуснатите ползи като вид имуществена вреда е дадено и в практиката на Върховния административен съд, напр. Решение № 5856 от 17.05.2016 г. по адм. д. № 5583/2015 г., III отд. на ВАС, според което установяването на пропуснатата полза се основава на предположение за състоянието, в което имуществото би се намирало, в случай че незаконосъобразният акт или действие, респ. бездействие, не бе рефлектирал върху него, съпоставено с имуществото към момента на увреждането. Само ако бъде доказано, че единствено по причина на въздействие върху имуществото от страна на незаконосъобразния

юридически акт то е могло да бъде увеличено, претенцията може да се приеме за основателна. В решение № 5624 от 24.04.2014 г. по адм. д. № 12662/2013 г., III отд. на ВАС се посочва, че пропуснатата полза представлява реална, а не хипотетична вреда, поради което това предположение винаги трябва да се изгражда на доказана възможност за сигурно увеличаване на имуществото и не може да почива на логическо допускане за закономерно настъпване на увеличаването. В решение № 1154 от 29.01.2019 г. по адм. д. № 1338/2018 г., III отд. на ВАС е прието, че не може да се приеме за доказано, че дружеството със сигурност е щяло да реализира ползите, които твърди, че е пропуснало, които могат да се присъдят като имуществена вреда, само ако имат сигурен характер и са в пряка причинна връзка с отменения като незаконнообразен акт.

Визираното тълкуване, отнесено към настоящия случай, налага отговор на въпроса дали ли е имуществена облага, която ищецът със сигурност би реализирал, ако вредоносното действие не би настъпило, т.е. ако не беше издадена заповедта за запечатване на търговския обект. Съдът споделя извода, че търговската дейност в обекта на ищеца е прекъсната за процесния период от 22.03.2019 г. до 27.03.2019 г. в пряк резултат от отменената заповед. С други думи, ако тя не беше издадена, търговският обект щеше да работи в този период.

Прекъсването на търговската дейност несъмнено е неблагоприятно за ищеца, който носи доказателствената тежест относно основанието и размера на претендираните пропуснати ползи. Те следва да се определят въз основа на опита и обичаите в практиката - когато на база доказани обективни факти и при обичайното развитие на нещата, отчитайки особеностите на конкретния случай, може да се направи достатъчно обоснован извод, че в патримониума на ищеца действително е могла да настъпи положителна промяна в пряка и непосредствена причинно-следствена връзка с прекъснатата търговска дейност.

В тази връзка и в изпълнение на указанията на ВАС в отменителното решение, с допълнителна съдебно-счетоводна експертиза от 14.02.2022 г. е установен предполагаемият размер на печалбата на ищеца за исковия период, увеличен с 3.1 % инфлация за 2019 г., а именно сума в размер на 1078.84 лв. Съдът кредитира заключението на вещото лице, като компетентно изготвено въз основа на счетоводни данни на дружеството за м.март през предходните три години 2016 г. – 2018 г.

Съдът намира за ирелевантни изчисленията на оборота на търговския обект, тъй като той е несъпоставим с някаква имуществена облага, която ищецът със сигурност би реализирал, доколкото оборотът не дава представа с какво би се увеличило имуществото на търговеца. Релевантна в тази насока е изчислената от експерта обща нетна печалба, тъй като именно печалбата характеризира увеличението на имуществото. Неоснователно е възражението на ответника, че поради свободния характер на пазарните отношения, свързани с несигурност в търсенето и предлагането, търговската печалба не може да представлява пропуснатата полза. Стореното от вещото лице сравнение на данните за предходните три години 2016 г. – 2018 г. показват относително близки и стабилни резултати на приходите, разходите и реализираните печалби на търговския обект. Изложеното е убедително доказателство за реализирана от търговеца сигурна печалба, от което следва достатъчно обоснован извод, че в патримониума на ищеца действително е могло сигурно да настъпи положителна промяна чрез нейното реализиране.

По изложените съображения съдът приема, че претенцията на ищеца за пропуснати

ползи поради загуба на печалба за търговския обект за процесния период, през който не е реализирал дейност в пряк резултат от наложената му ПАМ отговаря на визираните специфични изисквания към този вид имуществени вреди. В пряка причинно-следствена връзка с отменения административен акт, разпореждащ запечатване на обекта, респ. прекъсване на дейността му, е невъзможността на търговеца да реализира сигурно увеличение на имуществената си сфера под формата на печалба. Ето защо на ищеца следва да се присъди сумата от 1078.84 лв., като за разликата до претендирания размер от 1623.88 лв. искът следва да се отхвърли като неоснователен.

Съгласно задължителното тълкуване, дадено в т. 4 от Тълкувателно решение № 3/2004 г. по тълк.д. №3/2004 г. на ОСГК на ВКС, при незаконни актове на администрацията началният момент на забавата и съответно на дължимостта на законната лихва върху сумата на обезщетението, както и началният момент на погасителната давност за предявяване на иска за неговото заплащане, е влизане в сила на решението, с което се отменят унищожаваните административни актове. Ето защо претендираното обезщетение следва да се присъди със законната лихва, считано от 13.04.2020 г. – датата на решението на ВАС, до окончателното му изплащане. Конкретният размер на лихвата за забава следва да се определи в изпълнителното производство.

При този изход на спора и на основание чл.10, ал.3 ЗОДОВ ответникът следва да възстанови на ищеца сторените разноски за държавна такса в размер на 25 лв. пред АССГ и 12.50 лв. пред ВАС, както и за възнаграждения за вещи лица общо в размер на 550 лв. На същото основание на ищеца следва да се присъдят разноски за адвокатско възнаграждение съобразно уважената част от иска. При общо сторени разноски за адвокатско възнаграждение пред АССГ и ВАС в размер на 1100 лв. съобразно уважената част от иска се дължат такива в размер на 730.80 лв. Договореният и заплатен размер на адвокатско възнаграждение от 550 лв. за всяка съдебна инстанция е близък до минимума по чл.8, ал.3 от Наредба №1/2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения и напълно отговаря на фактическата и правна сложност на спора. Възражението на ответника по чл.78, ал.5 ГПК е неоснователно.

Съгласно чл.10, ал.4 ЗОДОВ съдът осъжда ищеца да заплати на ответника възнаграждение за един адвокат, ако е имал такъв, съразмерно с отхвърлената част от иска, а в полза на юридическите лица се присъжда възнаграждение, ако те са били защитавани от юрисконсулт, чийто размер не може да надхвърля максималния размер за съответния вид дело, определен по реда на чл. 37 от Закона за правната помощ. По силата на чл.24 от Наредбата за заплащането на правната помощ по административни дела възнаграждението за една инстанция е от 100 до 240 лв., а по административни дела с материален интерес възнаграждението е от 100 до 360 лв. Доколкото законовата разпоредба на чл.10, ал.4 ЗОДОВ не определя минимум на възнаграждението, съдът приема, че подзаконовата на чл.24 от НЗПП не може да се тълкува като нейно ограничение. На това основание и за да не влияе присъждането на разноски в полза на ответника на размера на присъденото обезщетение, съдът приема, че на ответника се дължи юрисконсултско възнаграждение в размер на 50 лв.

Следва да се държи сметка за специалния характер на ЗОДОВ и практиката на Европейския съд по правата на човека, че понасянето на несъразмерни разноски от ищеца при претенцията за обезщетение по ЗОДОВ не следва да препятства неговия достъп до съд.

Така, в Решение на ЕСПЧ от 12 юли 2007 г. С. срещу България (S. v. B.), № 68490/01 и Решение на ЕСПЧ от 08.01.2013 г. по дело Н. Д. срещу България (Жалба № 30544/06 г.) ЕСПЧ е постановил, че налагането на значителна финансова тежест, дължима след приключване на производството, може да действа като ограничение на правото на съд (вж. С., § 54 и М., § 57, и двете цитирани по-горе, както и Ц. срещу България (Т. v. B.), № 20594/02, § 26, 12 юни 2008 г.). Независимо, че решенията на ЕСПЧ са постановени по повод на дължима държавна такса по размер на 4 % по дела по ЗОДОВ, каквото изискване вече не съществува, то същите представляват ориентир относно тълкуването на правото на достъп до съд по смисъла на чл.6, пар.1 от ЕКПЧ. Като такава се разглежда ситуация, която е вероятно да разубеди жертвите да предявяват искове срещу държавата или да искат принудително изпълнение на съдебни решения в тяхна полза, която не може да се разглежда като разумно ограничение на правото на жалбоподателя на достъп до съд.

Водим от горното АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД – С. град, I-во отделение, 69-и състав,

Р Е Ш И :

ОСЪЖДА Национална агенция по приходите [населено място], [улица], да заплати на [фирма], ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление [населено място] 1309, район „В.“, [улица] със съдебен адрес [населено място] 1142, [улица], чрез адв.С. А. от САК, на основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ обезщетение за имуществени вреди – пропуснати ползи от нереализирана печалба, претърпени в периода от 22.03.2019 г. до 27.03.2019 г. в резултат на отменена Заповед №0397218 от 14.03.2019 г., издадена от началник отдел „Оперативни дейности“ С. в ГД „Фискален контрол“ при ЦУ на НАП, в размер на 1078.84 лв., ведно със законната лихва от 13.04.2020 г. до окончателното изплащане на сумата, на основание чл.10, ал.3 ЗОДОВ сторените разноски за държавна такса в размер на 37.50 лв., за възнаграждения за вещи лица общо в размер на 550 лв. и за адвокатско възнаграждение в размер на 730.80 лв.

ОТХВЪРЛЯ иска за разликата до предявения размер от 1623.88лв.

ОСЪЖДА [фирма], ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление [населено място] 1309, район „В.“, [улица], да заплати на Национална агенция по приходите [населено място], [улица], на основание чл.10, ал.4 ЗОДОВ юрисконсулско възнаграждение в размер на 50 (петдесет) лв.

Решението може да се обжалва в 14 дневен срок от съобщението до страните за постановяването му с касационна жалба пред ВАС на РБ.

СЪДИЯ: